

Zbornik sudske prakse

Predmet C-261/22

GN

protiv

Procuratore generale presso la Corte di appello di Bologna

(zahtjev za prethodnu odluku koji je uputio Corte suprema di cassazione)

Presuda Suda (veliko vijeće) od 21. prosinca 2023.

„Zahtjev za prethodnu odluku – Pravosudna suradnja u kaznenim stvarima – Europski uhidbeni nalog – Okvirna odluka 2002/584/PUP – Članak 1. stavak 3. – Članak 15. stavak 2. – Postupak predaje između država članica – Razlozi za neizvršenje – Povelja Europske unije o temeljnim pravima – Članak 7. – Poštovanje privatnog i obiteljskog života – Članak 24. stavci 2. i 3. – Uzimanje u obzir najboljeg interesa djeteta – Pravo svakog djeteta na održavanje redovitog osobnog odnosa i izravan kontakt s oba roditelja – Majka male djece koja žive s njom”

1. *Prethodna pitanja – Ubrzani prethodni postupak – Pretpostavke – Okolnosti koje opravdavaju brzo postupanje – Nepostojanje – Znatan broj osoba ili pravnih situacija na koje bi se mogla odnositi upućena pitanja – Nesigurnost kad je riječ o posljedicama odluke kojom se okončava glavni postupak na skrb o tužiteljevoj djeci (Statut Suda, čl. 23.a; Poslovnik Suda, čl. 105. st. 1.)*

(t. 28.-30.)

2. *Pravosudna suradnja u kaznenim stvarima – Okvirna odluka o europskom uhidbenom nalogu i postupcima predaje između država članica – Predaja osuđenih ili osumnjičenih osoba pravosudnim tijelima izdavanja – Obveza poštovanja temeljnih prava i pravnih načela – Pravo na poštovanje privatnog i obiteljskog života – Obveza uzimanja u obzir najboljeg interesa djeteta – Sustavni ili opći nedostaci u pogledu uvjeta oduzimanja slobode majki male djece i preuzimanja skrbi o toj djeci u državi članici izdavateljici naloga – Stvarna opasnost od povrede temeljnih prava osoba o kojima je riječ zbog takvih uvjeta – Pretpostavka poštovanja navedenih prava – Ispitivanje od strane pravosudnog tijela izvršenja – Doseg (čl. 4. st. 3. prvi podst. UEU-a; Povelja Europske unije o temeljnim pravima, čl. 7. i čl. 24. st. 2. i 3.; Okvirna odluka Vijeća 2002/584, kako je izmijenjena Okvirnom odlukom 2009/299, čl. 1. st. 2. i 3.)*

(t. 38.-46., 52., 53., 55., 57. i izreka)

Kratak prikaz

Belgijska tijela izdala su u lipnju 2020. europski uhiđbeni nalog (EUN) protiv osobe GN radi izvršenja kazne zatvora izrečene zbog kaznenih djela trgovine ljudima i olakšavanja nezakonitog useljavanja, počinjenih 2016. i 2017.

Osoba GN uhićena je u Bologni (Italija) 2. rujna 2021. U trenutku uhićenja bila je trudna i u društvu svojeg sina mlađeg od tri godine koji je živio s njom. S obzirom na njezinu situaciju, Corte d'appello di Bologna (Žalbeni sud u Bologni, Italija) bezuspješno je zatražio od belgijskih tijela da mu dostave informacije, među ostalim, o načinima izvršenja u Belgiji kazni izrečenih protiv majki koje žive sa svojom maloljetnom djecom kao i o mjerama koje su predviđene u pogledu te djece.

Presudom od 15. listopada 2021. taj je sud odbio predaju osobe GN uz obrazloženje da, s obzirom na to da na taj zahtjev za informacije nije odgovoreno na zadovoljavajući način, nije postojala nikakva sigurnost da belgijsko pravo poznaje sustav oduzimanja slobode kojim se štite prava majki i njihove male djece u mjeri u kojoj je to usporedivo sa sustavom koji je na snazi u Italiji.

Corte suprema di cassazione (Vrhovni kasacijski sud, Italija), sud koji je uputio zahtjev, kojem je podnesena žalba protiv te odluke o odbijanju, navodi da se ni odredbama talijanskog zakona na snazi¹ ni Okvirnom odlukom 2002/584² kao razlog za odbijanje izvršenja EUN-a ne predviđa slučaj u kojem je tražena osoba majka male djece koja žive s njom. Međutim, pita se može li odbiti izvršiti EUN zbog toga što bi predaja majke male djece državi članici izdavateljici mogla ugroziti njezino pravo na poštovanje privatnog i obiteljskog života te najbolji interes njezine djece, kako su zaštićeni člancima 7. i 24. Povelje Europske unije o temeljnim pravima (u daljnjem tekstu: Povelja)³.

Sud, zasjedajući u velikom vijeću, u svojoj presudi odlučuje da se Okvirnoj odluci 2002/584⁴, tumačenoj s obzirom na Povelju⁵, protivi to da pravosudno tijelo izvršenja odbije predaju osobe protiv koje je izdan EUN zbog toga što je ta osoba majka male djece koja žive s njom, osim ako, kao prvo, to tijelo raspolaze elementima koji dokazuju postojanje stvarne opasnosti od povrede temeljnog prava na poštovanje privatnog i obiteljskog života te osobe i najboljeg interesa njezine djece zbog sustavnih ili općih nedostataka u pogledu uvjeta oduzimanja slobode majki male djece i preuzimanja skrbi o toj djeci u državi članici izdavateljici naloga te ako, kao drugo, postoje ozbiljni i dokazani razlozi za pretpostavku da će, s obzirom na svoju osobnu situaciju, osobe o kojima je riječ zbog takvih uvjeta biti izložene toj opasnosti.

¹ Legge n. 69 – Disposizioni per conformare il diritto interno alla decisione quadro 2002/584/GAI del Consiglio, del 13 giugno 2002, relativa al mandato d'arresto europeo e alle procedure di consegna tra Stati membri (Zakon br. 69 o odredbama za usklađivanje nacionalnog prava s Okvirnom odlukom Vijeća 2002/584/PUP od 13. lipnja 2002. o Europskom uhiđbenom nalogu i postupcima predaje između država članica) od 22. travnja 2005. (GURI br. 98 od 29. travnja 2005., str. 6.), u verziji koja proizlazi iz decreta legislativo n. 10 (Zakonodavna uredba br. 10) od 2. veljače 2021. (GURI br. 30 od 5. veljače 2021.), koja je primjenjiva na činjenice iz glavnog postupka

² Okvirna odluka Vijeća 2002/584/PUP od 13. lipnja 2002. o Europskom uhiđbenom nalogu i postupcima predaje između država članica (SL 2002., L 190, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 3., str. 83. i ispravak SL 2013., L 222, str. 14.), kako je izmijenjena Okvirnom odlukom Vijeća 2009/299/PUP od 26. veljače 2009. (SL 2009., L 81, str. 24.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 16., str. 169.) (u daljnjem tekstu: Okvirna odluka 2002/584)

³ Članak 7. Povelje odnosi se na pravo na poštovanje privatnog i obiteljskog života, dok članak 24. stavak 2. predviđa da „u svakom djelovanju koje se odnosi na djecu [...] primarni cilj mora biti zaštita interesa djeteta”. Stavak 3. istog članka određuje da „[s]vako dijete ima pravo na održavanje redovitog osobnog odnosa i izravan kontakt s oba roditelja, osim ako je to u suprotnosti s njegovim interesima”.

⁴ Članak 1. stavci 2. i 3. te okvirne odluke

⁵ Članak 7. i članak 24. stavci 2. i 3. Povelje

Ocjena Suda

Sud prije svega navodi da Okvirna odluka 2002/584 ne predviđa mogućnost odbijanja izvršenja EUN-a samo zbog toga što je tražena osoba majka male djece koja žive s njom. Naime, s obzirom na načelo uzajamnog povjerenja među državama članicama, pretpostavlja se da su uvjeti oduzimanja slobode za majku takve djece i preuzimanje skrbi o toj djeci u državi članici izdavateljici EUN-a prilagođeni takvoj situaciji.

Međutim, Okvirna odluka 2002/584⁶ ne može imati za učinak izmjenu obveze poštovanja temeljnih prava zajamčenih Poveljom, u ovom slučaju, konkretno, prava iz njezina članka 7. i članka 24. stavaka 2. i 3. Stoga se, s jedne strane, obveza uzimanja u obzir najboljeg interesa djeteta jednako primjenjuje u kontekstu EUN-a izdanog protiv majke male djece, na koju taj EUN, premda nisu njegovi adresati, ima znatne posljedice. S druge strane, svako dijete ima pravo na održavanje redovitog osobnog odnosa i izravan kontakt s obama roditeljima, osim ako je to u suprotnosti s njegovim interesima, pri čemu se ti interesi moraju ocijeniti uzimajući u obzir sve okolnosti slučaja. Mogućnost da roditelj i njegovo dijete budu zajedno usto predstavlja temeljni element obiteljskog života.

Iz toga proizlazi da se pravosudno tijelo izvršenja iznimno može suzdržati od izvršenja EUN-a ako postoji stvarna opasnost da bi njegovo izvršenje dovelo do povrede navedenih temeljnih prava. Međutim, ne može se smatrati da je ta opasnost utvrđena ako to tijelo nije sigurno postoje li u državi članici izdavateljici naloga uvjeti usporedivi s onima koji postoje u državi članici izvršenja kad je riječ o oduzimanju slobode majki male djece i preuzimanju skrbi o toj djeci. Navedeno tijelo dužno je u okviru ispitivanja u dvije faze provjeriti, s jedne strane, postoje li sustavni ili opći nedostaci u pogledu tih uvjeta u državi članici izdavateljici naloga ili nedostaci u pogledu navedenih uvjeta koji konkretno utječu na objektivno određivu skupinu osoba te, s druge strane, postoje li ozbiljni i dokazani razlozi za pretpostavku da će, zbog takvih uvjeta i s obzirom na svoju osobnu situaciju, osobe na koje se odnosi EUN biti izložene stvarnoj opasnosti od povrede svojih temeljnih prava.

Ako pravosudno tijelo izvršenja smatra da ne raspolaže svim informacijama potrebnima za donošenje odluke o predaji, ono od pravosudnog tijela koje izdaje uhidbeni nalog mora zatražiti dostavu dodatnih informacija, a potomje ih je dužno tom tijelu dostaviti. Naime, kako ne bi došlo do paralize funkcioniranja EUN-a, ta tijela moraju lojalno surađivati⁷.

Slijedom toga, pravosudno tijelo izvršenja treba se suzdržati od izvršenja EUN-a samo kada smatra – s obzirom na sve elemente kojima raspolaže, uključujući moguće nepostojanje jamstava koja pruža pravosudno tijelo koje izdaje uhidbeni nalog – da izvršenje EUN-a može dovesti do stvarne opasnosti od povrede predmetnih temeljnih prava osoba o kojima je riječ.

⁶ Članak 1. stavak 3. te okvirne odluke

⁷ Načelo lojalne suradnje predviđeno je u članku 4. stavku 3. prvom podstavku UEU-a.